

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT

**XI. IZVJEŠĆE
O PODUZETIM AKTIVNOSTIMA U SVEZI NEZAKONITOG RADA I
ZAPOŠLJAVANJA MALOLJETNIKA
(ZA RAZDOBLJE OD 1. LISTOPADA 2010. DO 31. OŽUJKA 2011.)**

1. UVOD

Točkom 2. Zaključka Vlade Republike Hrvatske, Klasa: 552-01/05-02/06, Urbroj: 5030108-05-3 od 06. listopada 2005. godine, ovo tijelo državne uprave je zaduženo pojačati nadzor s ciljem otkrivanja nezakonitog rada i zapošljavanja maloljetnika te svakih 6 mjeseci dostavljati Vladi Republike Hrvatske izvješće o poduzetim nadzorima.

U jedanaestom izvještajnom razdoblju, koje obuhvaća razdoblje od 1. listopada 2011. do 31. ožujka 2011. godine, inspektori rada Državnog inspektorata, od ukupnog broja provedenih inspekcijskih nadzora, u 5 nadzora utvrdili su nezakonitosti vezane uz rad i zapošljavanje maloljetnika, i to:

- 4 inspekcijska nadzora iz područja radnih odnosa,
- 1 inspekcijski nadzor iz područja zaštite na radu.

U navedenim nadzorima utvrđeno je ukupno **10 povreda** prekršajno sankcioniranih odredaba zakona i drugih propisa iz područja radnih odnosa i zaštite na radu, temeljem kojih je nadležnim prekršajnim sudovima podneseno ukupno **5 optužnih prijedloga**.

Zbog utvrđenih nezakonitosti na štetu maloljetnika inspektori rada Državnog inspektorata poduzeli su i sljedeće mjere:

- donijeli 2 rješenja o zabrani određivanja noćnog rada maloljetnicima,
- dostavili 7 obavijesti drugim nadležnim tijelima radi poduzimanja mjera iz njihove nadležnosti.

U istom razdoblju zaprimljena su ukupno 73 zahtjeva zakonskih zastupnika maloljetnika mladih od 15 godina ili s 15 i starijih od 15, a mladih od 18 godina koji pohađaju obvezno osnovno obrazovanje, za izdavanje odobrenja inspektora rada za naplatno sudjelovanje maloljetnika u snimanju filmova, pripremanju i izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, na način, u opsegu i na poslovima koji ne ugrožavaju njihovo zdravlje, sigurnost, čudoređe, školovanje ili razvoj, na temelju kojih su inspektori rada dali 73 odobrenja.

U nastavku teksta daje se analitički pregled utvrđenih nezakonitosti i poduzetih mjera po pojedinim upravnim područjima.

2. PODRUČJE RADNIH ODNOSA

U navedenom izvještajnom razdoblju inspektori rada u području radnih odnosa, postupajući u okviru svoje nadležnosti, u 4 nadzora otkrili su ukupno 8 povreda prekršajno sankcioniranih odredaba Zakona o radu („Narodne novine“ br. 149/09, nastavno: ZR) i Zakona o minimalnoj plaći („Narodne novine“ br. 67/08, nastavno: ZMP), koje se odnose na rad i zapošljavanje maloljetnika. Inspekcijski nadzori obavljeni su kod poslodavaca koji obavljaju djelatnost ugostiteljstva, a maloljetnici, **njih ukupno 4 (3 maloljetnika i 1 maloljetnica)** u odnosu na koje su utvrđena nezakonita postupanja poslodavaca, radili su na poslovima: konobara (1 maloljetnik i 1 maloljetnica), pipničara (1 maloljetnik) i kuhara (1 maloljetnik).

Vezano uz provedbu odredbi čl. 7. Pravilnika o poslovima na kojima maloljetnik može raditi i o aktivnostima u kojima smije sudjelovati („Narodne novine“ broj 62/10, nastavno: Pravilnik), koji je donesen na temelju odredbe čl. 19. st. 4. novog ZR-a, kojima je utvrđeno da osoba mlađa od petnaest godina ili osoba s petnaest i starija od petnaest, a mlađa od osamnaest godina koja pohađa obvezno osnovno obrazovanje smije, uz prethodno odobrenje inspektora rada uz naplatu sudjelovati u snimanju filmova, pripremanju i izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, na način, u opsegu i na poslovima koji ne ugrožavaju njezino zdravlje, sigurnost, ćudoređe, školovanje ili razvoj, s time da zahtjev za odobrenje inspektorima rada podnosi zakonski zastupnik maloljetnika, izvješćujemo Vas da su u navedenom razdoblju inspektori rada za radne odnose zaprimili i 73 zahtjeva zakonskih zastupnika osoba mlađih od 15 godina za sudjelovanje istih uz naplatu u izvođenju različitih umjetničkih djela, ali i snimanju video spotova, TV reklama, serijala i dr. Postupajući u okviru svoje nadležnosti po navedenim zahtjevima inspektori rada su dali odobrenje za sudjelovanje 73 maloljetnika u navedenim aktivnostima (43 maloljetnika i 30 maloljetnica).

Po obavljenim inspekcijskim nadzorima neposrednim opažanjem, temeljem iskaza zatečenih maloljetnika, njihovih zakonskih zastupnika (roditelja), drugih zatečenih radnika i predstavnika poslodavaca, uvidom u radno-pravnu dokumentaciju radnika, evidencije o zaposlenim radnicima i drugu poslovnu dokumentaciju, inspektori su utvrdili postojanje osnovane sumnje da su počinjene sljedeće nezakonitosti:

1. da je jedan poslodavac zaposlio maloljetnika bez pisanog odobrenja njegova zakonskog zastupnika, što je protivno čl. 18. st. 1. ZR-a, kažnjivo po čl. 293. st. 1. toč. 2. i st. 2. i 3. toga Zakona,
2. da jedan poslodavac ne vodi evidenciju o radnicima i o radnom vremenu ili istu ne vodi na propisan način, sukladno na temelju odredbi čl. 4. ZR-a donesenog Pravilnika o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima („Narodne novine“ broj 66/10), što je kažnjivo po čl. 294. st. 1. toč. 1. i st. 2. i 3. novog ZR-a,
3. da je jedan poslodavac zahtijevao od maloljetnika da radi prekovremeno, što je protivno odredbama čl. 45. st. 5. ZR-a, kažnjivo po čl. 294. st. 1. toč. 23. i st. 2. i 3. toga Zakona,
4. da su tri maloljetnika radila kod ukupno tri poslodavca noću, tj. u vremenu između 19,00 sati uvečer i 7,00 sati ujutro idućeg dana (u industriji), odnosno izvan industrije u vremenu između 20,00 sati uvečer i 6,00 sati ujutro idućeg dana, što je protivno odredbama čl. 49. st. 1. i 2. ZR-a, kažnjivo po čl. 294. st. 1. toč. 36. i st. 2. i 3. toga Zakona,

5. da jedan poslodavac nije maloljetniku u propisanom roku dostavio obračun dugovane, a neisplaćene plaće, što je protivno odredbi čl. 85. st. 2. novog ZR-a, kažnjivo po čl. 294. st. 1. toč. 51. i st. 2. i 3. toga Zakona,
6. da jedan poslodavac nije maloljetniku isplatio minimalnu plaću, što je protivno odredbama čl. 3. ZMP-a, kažnjivo po čl. 7. st. 1. i 2. ZMP-a.

Slijedom utvrđenoga, a zbog osnovane sumnje da su postupili protivno navedenim prekršajno sankcioniranim odredbama zakona, čime bi bila ostvarena bitna obilježja navedenih djela prekršaja, protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca nadležnim prekršajnim sudovima, sukladno odredbama čl. 47. st. 1. ZDI-a i čl. 111. st. 1. Prekršajnog zakona („Narodne novine“ br. 107/07) **podnesena su 4 optužna prijedloga.**

Vezano uz djela prekršaja utvrđena odredbama ZR-a, napominjemo da prekršaji iz čl. 292. ZR-a spadaju u grupu „lakših prekršaja“, za koje je u st. 1. toga čl. ZR-a utvrđena novčana kazna za poslodavca pravnu osobu u iznosu od 10.000,00 do 30.000,00 kuna (toč. 1. do 8.), st. 2. novčana kazna od 1.000,00 do 3.000,00 kuna za prekršaj iz st. 1., toga čl. ZR-a za poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu pravne osobe, dok je st. 3. utvrđeno da će se za prekršaj iz st. 1. toga čl. počinjen u odnosu na maloljetnog radnika, iznos novčane kazne uvećati za dvostruko. Djela prekršaja utvrđena odredbama čl. 293. ZR-a spadaju u grupu „težih prekršaja“, za koja je u st. 1. toga čl. ZR-a utvrđena novčana kazna za poslodavca pravnu osobu u iznosu od 31.000,00 do 60.000,00 kuna (toč. 1. do 55.), st. 2. novčana kazna od 4.000,00 do 6.000,00 kuna za prekršaje iz st. 1. toga čl. ZR-a za poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu pravne osobe, dok je st. 3. utvrđeno da će se za prekršaj iz st. 1. toga čl. počinjen u odnosu na maloljetnog radnika, iznos novčane kazne uvećati za dvostruko. Djela prekršaja utvrđena odredbama čl. 294. ZR-a spadaju u grupu „najtežih prekršaja“, za koja je u st. 1. toga čl. ZR-a utvrđena novčana kazna za poslodavca pravnu osobu u iznosu od 61.000,00 do 100.000,00 kuna (toč. 1. do 60.), st. 2. novčana kazna od 7.000,00 do 10.000,00 kuna za prekršaje iz st. 1. toga čl. ZR-a za poslodavca fizičku osobu i odgovornu osobu pravne osobe, dok je st. 3. utvrđeno da će se za prekršaj iz st. 1. toga čl. počinjen u odnosu na maloljetnog radnika, iznos novčane kazne uvećati za dvostruko.

Osim podnošenja optužnih prijedloga protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca, inspektori rada u području radnih odnosa su u slučajevima nezakonitog noćnog rada maloljetnika (koje su nezakonitosti utvrđene neposrednim očevidom), rješenjima zabranili poslodavcima određivanje noćnog rada maloljetnicima. Temeljem izvješća svih područnih jedinica Državnog inspektorata, utvrđeno je da su u navedenom razdoblju inspektori rada u području radnih odnosa donijeli **ukupno 2 rješenja temeljem odredaba ZR-a**, i to rješenja o zabrani određivanja noćnog rada maloljetnicima.

Sukladno odredbama čl. 32. st. 1. ZDI-a, o utvrđenim mogućim nezakonitostima iz nadležnosti drugih tijela državne uprave, u navedenom razdoblju upućeno je ukupno **7 obavijesti** različitim tijelima, radi mogućeg poduzimanja mjera iz njihove nadležnosti, i to:

- 1 obavijest Ministarstvu unutarnjih poslova,
- 3 obavijesti Poreznoj upravi Ministarstva financija,
- 2 obavijesti mjesno nadležnim centrima za socijalnu skrb,
- 1 obavijest Pravobraniteljici za djecu.

3. PODRUČJE ZAŠTITE NA RADU

U razdoblju od 1. listopada 2010. do 31. ožujka 2011. godine inspektori rada Državnog inspektorata u području zaštite na radu su od ukupnog broja obavljenih inspekcijskih nadzora, kod 78 poslodavaca (obrtnika i trgovačkih društava kojima je izdana licenca Hrvatske obrtničke komore za provedbu praktičnog dijela naukovanja) zatekli ukupno 123 maloljetnika, i to 37 učenika na obavljanju prakse i 86 naučnika na praktičnom dijelu naukovanja.

Kod jednog poslodavca u djelatnosti prerade drva i proizvoda od drva, inspektor je utvrdio postojanje osnovane sumnje da su počinjene sljedeće nezakonitosti:

- utvrđeno je da poslodavac ne posjeduje Procjenu opasnosti, što je protivno odredbi čl. 18. st. 1. Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“ broj 59/96, 94/96, 114/03, 100/04, 86/08, 116/08 i 75/09; nastavno: Zakon) i da nije organizirao i osigurao pružanje prve pomoći radnicima za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti, što je protivno odredbama čl. 62. st. 1. Zakona.

Protiv poslodavca je podnesen optužni prijedlog zbog osnovane sumnje da je počinio djelo prekršaja opisano i kažnjivo po odredbi čl. 108. st. 1. podst. 2. i čl. 110. st. 1. podst. 9., a u svezi čl. 18. i čl. 62. Zakona.

Vezano uz djela prekršaja utvrđena odredbama čl. 108. Zakona napominjemo da je u st. 1. tih odredbi utvrđena novčana kazna za poslodavca u iznosu od 10.000,00 do 40.000,00 kuna, u st. 2. novčana kazna od 5.000,00 do 10.000,00 kuna za odgovornu osobu u pravnoj osobi, te u st. 3. u slučaju ponavljanja prekršaja kazniti će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu. Za djela prekršaja utvrđena odredbama čl. 110. Zakona, napominjemo da je u st. 1. ove odredbe utvrđena novčana kazna za poslodavca u iznosu od 10.000,00 do 20.000,00 kuna, u st. 2. novčana kazna od 3.000,00 do 10.000,00 kuna za odgovornu osobu u pravnoj osobi, te u st. 3. u slučaju ponavljanja prekršaja kazniti će se poslodavac i odgovorna osoba pravne osobe novčanom kaznom u dvostrukom iznosu.

4. OCJENA STANJA

U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje (od 1. travnja 2010. do 30. rujna 2010. godine), u razdoblju od 1. listopada 2010. do 31. ožujka 2011. godine utvrđen je manji broj nezakonitosti vezanih uz rad i zapošljavanje maloljetnika (u ukupno 5 nadzora u odnosu na 22 nadzora u prethodnom izvještajnom razdoblju).

- U ovom izvještajnom razdoblju u ukupno 4 nadzora u području radnih odnosa bilo je utvrđeno i procesuirano 8 povreda prekršajno sankcioniranih odredaba ZR-a i ZMP-a, dok su u prethodnom izvještajnom razdoblju u ukupno 20 nadzora bile otkrivene i procesuirane 42 povrede prekršajno sankcioniranih odredbi ZR-a i drugih propisa iz područja rada i zapošljavanja počinjenih u odnosu na maloljetnike, iz razloga što većina maloljetnika radi tijekom ljetnih školskih praznika.
- U istom razdoblju može se primijetiti da je broj utvrđenih nezakonitosti iz nadležnosti inspektora rada u području zaštite na radu koje su poslodavci počinili

na štetu maloljetnika manji od broja utvrđenih nezakonitosti u prethodnom izvještajnom razdoblju.

Nadalje, broj zahtjeva zakonskih zastupnika maloljetnika mlađih od 15 godina za izdavanje odobrenja inspektora rada za naplatno sudjelovanje u snimanju filmova, pripremanju i izvođenju umjetničkih, scenskih ili drugih sličnih djela, podnesenih na temelju odredbi čl. 7. Pravilnika, manji je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje. Naime, u ovom izvještajnom razdoblju bila su zaprimljena ukupno 73 zahtjeva zakonskih zastupnika maloljetnika za njihovo naplatno sudjelovanje u aktivnostima iz navedenog Pravilnika, dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju bilo zaprimljeno ukupno 156 zahtjeva.

GLAVNI INSPEKTOR
mr.sc. Kruno Kovačević

